

AZ UTOLSÓ ÉV, NAGYCSOPORT

VISSZASZOKTATÁS

A gyereke már, mint ismerős jön vissza szeptemberben az oviba. Már nagy, ennek ő teljesen tudatában van, ezt érdemes is erősíteni benne. Az elérendő cél, hogy betöltve a 6. életévét, biztonsággal kezdhesse meg az iskolai tanulmányait.

PRAKTIKUS ÖTLETEK

Mit tehet a szülő?

- A gyermekünkkel beszéljük meg, mikor megy ismét óvodába. Ahogy közeledik a nap, készítsük fel arra, hogy újra találkozni fog barátaival, társaival, az óvó nénikkel.
- Elevenítsék fel együtt, milyen óvodai szokásokra, szabályokra emlékszik még, mit szokott játszani, kik a barátai.

A NAGYCSOPORTOS ÓVODÁS

A nagycsoport életkori összetétele a 5-6-7 éves korosztály. A szocializáció terén megint nagy változás történik a gyerekek életében. A kialakult barátságok megerősödni látszanak, de emellett erős önérvényesítési törekvések is előtérbe kerülnek. Kiemelten fontos a konfliktuskezelési képességük fejlesztése. Pozitív megerősítéssel rögzült szokássá érlelődik a nézeteltérések kulturált megoldásának képessége, a másság elfogadása, tolerancia.

PRAKTIKUS ÖTLETEK

Mit tehet a szülő?

- Segítse gyermeke baráti kapcsolatainak mélyítését. Erősítse benne a más gyermekek elfogadásának képességét.
- Ismerjen meg minél több gyermeket, felnőttet. Erre remek alkalmakat teremt a különböző gyermekeknek szervezett kulturális és sportprogramok kínálata.

A gondozás, önkiszolgálás terén már csak kis eltérés tapasztalható. A folyamatos magyarázattal, mintaadással egybekötött gyakorlási lehetőségekkel ezek az eltérések év végéig fokozatosan eltűnnek

Év végére:

- A gyermekek önállóan öltöznek, legtöbbjük a cipőt is be tudja kötni.
- A WC-t önállóan, igény szerint használják, kezüket alaposan körbemossák, szárazra törlik. Önállóan, fogat mosnak, tisztálkodó eszközeiket tisztán tartják.
- A környezetük rendjét irányítással, kérésre, önállóan helyreállítják (játékelrakodás).
- Szívesen vállalnak kisebb munkajellegű feladatot a közösségért.
- Önállóan, késsel, villával is tisztán tud étkezni, folyadékot tölteni kancsóból.

PRAKTIKUS ÖTLETEK

Mit tehet a szülő?

- Otthon is legyen a gyermeknek állandó feladata, ezt önállóan végezze el, emellett kisebb megbízásokat adjunk neki (pl. locsolja

meg a virágokat) Amit már tud az oviban, azt várják el, hogy otthon is önállóan végezze.

Ebben az életkorban a tanulás játékos helyzetekben történő ismeretszerzés.

Alapvető tevékenységek a játékhelyzeteken kívül a mese-vers, ének-zene, ábrázolás, külső világ tevékeny megismerése (matematikai, környezetismereti tartalmak), vizuális nevelés, testnevelés. Az óvodapedagógusok hetente kezdeményezéseket, valamint a gyermekek számára kötelező részvétellel foglalkozásokat szerveznek. Ezek 1-1 műveltségterületet főgnak át. Igyekeznek a gyermekekkel minél több szempontból megismertetni a környező világot. Egyre hosszabb, és bonyolultabb szerkezetű meséket, verseket, énekeket hallhatnak és tanulhatnak, gyakorolják a népi mozgásos játékokat, táncos lépéseket. Az óvoda közvetlen környezetén kívül távolabbi séták alkalmával ismerik meg a tágabb környezetüket is. Gyakorolják a gyalogos és járműveken való közlekedés szabályait is. A mozgásnevelésben a torna jellegű gyakorlatok nagyobb szerepet kapnak. A testnevelés foglalkozáson kötelező részt venni. Év során folyamatosan anyanyelvi játékokat játszanak, báboznak, dramatizálnak. Gyarapodik a szókincsük, nyelvtanilag egyre pontosabb mondatszerkesztést használnak, cél a helyes kifejezőkészség kialakítása. Matematikai ismereteik bővülnek: számlálnak 6 10-ig, megismerik a több- kevesebb, alacsonyabb-magasabb fogalmakat, bontás, pótlás műveletét végzik eszközökkel. A környezetük védelmének lehetőségeit is megismerik, gyakorolják (őszi lombgyűjtés, ültetés, csíráztatás tavasszal). Egyre több házi és vadonélő állatot ismernek meg, tudják nevüket, élőhelyüket, hasznukat, kicsinyeik nevét. Tapasztalják az emberek munkáit A játéktevékenységben a szerep-, és konstruáló építőjátékok mellett lényeges helyet foglal el a bonyolultabb társas-, és logikai játékok. Saját maguk is találhatnak ki szabályjátékokat.

PRAKTIKUS ÖTLETEK

Mit tehet a szülő?

- Életkorának megfelelő, sokoldalúan használható játékokat biztosítson gyermekének. Fontos, hogy a gyermek kiélhesse kreativitását, fantáziáját a játék során. Célszerű „okos játékokat” vásárolni.
- Fontos szerepet töltsön be a gyermeke mindennapjaiban a könyv. Tapasztalja, hogy könyvekből, újságokból hasznos, érdekes ismereteket lehet szerezni.
- Sok „holtidő” kitölthető anyanyelvi játékokkal, keressék, és használják ki ezeket az alkalmakat.
- A házimunka során minél több logikai gondolkodásra készítheti a gyermeket (pl. itt van két alma, de öt kéne a sütihez. Mennyi almát kellene még kivenni a kosárból?)
- Legyen feladata a gyerekeknek, melyet mindig el kell végeznie. Feladattudata, feladattartása stabilizálódik ezáltal. (pl. fürdés előtt rendet kell raknia a szobájában.).

ISKOLAÉRETTSÉG KRITÉRIUMAI

Testi vagy biológiai kritériumok

- Hat éves korára egy gyermek kb. 110-120 cm magas és 20 kg. Természetesen ettől lehetnek eltérések, viszont fontos, hogy ha a gyermek súlya jóval az átlag alatt marad, felmerülhet, hogy bírni fogja-e az iskolával járó megnövekedett terhelést. Persze a szülők testméretei is befolyásolják a gyermek testtömegének alakulását, tehát ezt is mindenképpen figyelembe kell venni.

- A gyerek teste megnyúlik, karcsúbb lesz, és eltűnik a kisgyermekekre jellemző pocak, tehát alakváltozáson megy keresztül.
- Megkezdődik a fogváltás. Ez az idegrendszer megfelelő érettségéről nyújt tájékoztatást.
- Fontos a jó egészségi állapot, a jó fizikai erőnlét, ami az iskolatáska cipelése és az egyhelyben ülés miatt fontos.
- Testi szükségletei kielégítését késleltetni és irányítani képes (evés, ivás, wc)
- Egyértelműen eldönthető a gyermek jobb- vagy balkezesisége (ezen kívül fontos arra is figyelni, hogy a gyermeknek ugyanaz a lába, szeme és füle-e a domináns, amelyik kezével a ceruzát használja).
- A gyermek mozgása összerendezett: tehát például nem okoz neki gondot a lábujjhegyen-, sarkon- vagy külső talpélen járás, a páros vagy fél lábon ugrálás vagy a fej emelgetése hason- vagy háton fekvés közben. Ezen mozgások pontatlan, hibás kivitelezése szintén idegrendszeri éretlenségre utal.
- A gyermek finommozgása is összerendezett: képes a váll, a csukló, az ujjak független mozgatására. Ügyesen fogja a ceruzát, tud cipőt kötni, jól használ olyan eszközöket, mint pl. az olló, vagy az evőeszközök.
- Jó az egyensúlyérzéke: pótkerék nélkül biciklizik, egyedül hajtja a hintát.

II. Értelmi és képességbeli kritériumok

- A gyermeknek megfelelő tisztaságúak a beszédhangjai, folyamatosan, gazdag szókinccsel, a nyelvtani szabályok használatával fejezi ki magát. A gyermek beszédhibájával, annak korrigálásával kapcsolatban érdemes kikérni az óvodai logopédus véleményét.

- A jól rögzíthető, tartós figyelem elengedhetetlenül fontos az iskolába lépéshez. Az iskolába készülő gyerek legalább 20 percig legyen leköthető rajzolással, feladatlappal. A gyereknek feladatvégzése során ne legyen már szüksége állandó külső kontrollra, figyelmeztetésre. Annak a gyermeknek, akinek nehéz összpontosítania, figyelme könnyen elkalandozik sokkal nehezebb lesz az órán való odafigyelés és az ismeretek megszerzése is.
- Emlékezetében mind a befogadás, mind a tanultak későbbi felidézése elvárható tőle. Tehát rövid- és hosszú távon is emlékeznie kell mind látott, mind pedig csak szóban közölt információkra. Például nem okoz neki gondot versek, rövid mesék megtanulása és elmondása.
- Gondolkodásában fontos, hogy elvontabbá váljon, mint a korábbi években: felismerje a rész-egész viszonyát, képes legyen a lényeg kiemelésére, összefüggések meglátására, következtetések levonására, ítéletalkotásra.
- Biztos legyen az alak-háttér megkülönböztetésében: ez azt is jelenti, hogy el tud vonatkoztatni a zavaró körülményektől és ki tudja választani a számára fontos információt.
- Ismeri a saját testét, biztonsággal tájékozódik rajta: tisztában van testrészei nevével és helyével.
- Jól tájékozódik a térben és a síkban, tisztában van az irányokkal (fent, lent, előtt, mögött, között, felé, bal, jobb, stb.) Ez fontos lesz a későbbiekben például a p-b, d-b betűk felismerésében, megkülönböztetésében, az írás és olvasás irányának kialakításában.
- Képes soralkotásra, sorminta folytatására.
- Tíz-es számkörben eszközzel biztonságosan számol. Ismeri a kisebb-nagyobb, több-kevesebb fogalmát.
- Széleskörű ismeretekkel rendelkezik az őt körülvevő világról. Ismeri a személyes adatait: családtagjai nevét, lakhelyét. Tisztában

van az évszakok, a napok, és napszakok nevével, azok váltakozásával.

III. Pszichikus és szociális kritériumok

- A gyermek várja az iskolát, készül rá, és ez a játékában, tevékenységében is megjelenik.
- Érzelmileg kiegyensúlyozott.
- Alkalmazkodik a szabályokhoz. Ezzel együtt nő a fegyelmezettsége, majd a figyelme is.
- Képes megfelelő kapcsolatok kialakítására mind felnőttekkel, mind gyerekekkel. Igénye van arra, hogy közösségben legyen, és hogy oda be tudjon illeszkedni. Vannak barátai, és képes a közösség szabályaihoz igazodni.
- Együttműködik és kitartó a feladatok elvégzésében: nem hagyja őket félbe. Kialakult a feladattudata. Megérti, hogy bizonyos feladatokat akkor is el kell végeznie, ha nincs hozzá kedve, fáradt vagy szívesebben játszana.
- Önfegyelmel rendelkezik, szükségleteit képes késleltetni: nem akar mindent azonnal, tud várni. Vagy például mozgási igényét legalább olyan mértékben képes kordában tartani, hogy ez a feladathelyzetekre és a fegyelmezettségre ne legyen negatív hatással.
- Szembe tud nézni azzal, hogy valami nem sikerül rögtön. Nem veszíti el a kedvét, ha valamit ki kell javítania. Mer és akar újra és újra hozzáfogni egy-egy feladathoz. Nem esik kétségbe, ha nem az övé a legszebb rajz, vagy a legtökéletesebb munka
- Elfogadja a felnőtt irányítását, szót fogad neki. Képes rá, hogy a felnőtt (a tanító) által kijelölt tevékenységet előbbre valónak tekintse minden más tevékenységnél. Ugyanakkor bizalommal fordul a felnőtt felé, és segítséget kér, ha arra van szüksége.

PRAKTIKUS ÖTLETEK

Mit tehet a szülő?

- Mivel a gyermek az iskolába lépés előtt – valószínűleg – 3-4 évig óvodába járt, és sokszor az óvónőkkel több időt töltött, mint a szüleivel, fontos, hogy ők hogyan látják a gyermek fejlődését. Ugyanis ők látják a gyermeket többet közösségben, és ők tudják, hogy a többiekhez képest milyen lemaradásai vagy kiemelkedő képességei vannak. Valószínűleg a gyermek szociális érettségéről is objektív képet képesek alkotni, amit a szülőknek érdemes figyelembe venniük.
- Egy-egy képességben való hiányosság vagy tökéletlenség még nem jelent iskolaéretlenséget, nem teszi lehetetlenné a tanulást, de kisebb-nagyobb zökkenőket okozhat. Viszont ha több területen teljesít gyengén a gyermek, felmerül az iskolaéretlenség gyanúja. Az óvodapedagógussal való konzultáció során lehetőség van kérni a Nevelési tanácsadó „iskolaérettségi vizsgálatát”
- Csak indokolt- óvodapedagógus, és /vagy Nevelési Tanácsadó szakembereinek javaslatára tartsa még egy évet óvodában a gyermeket. Ne a kényelmi szempontok, hanem a gyermek fejlettsége legyen az irányadó.

ISKOLAVÁLASZTÁS

- Szinte azonos az óvodaválasztással foglalkozó résszel. Mindenek előtt az iskola megközelíthetőségét, körzetességet érdemes mérlegelni.
- A nyitott napok, iskolakóstolgtató programok kiváló lehetőség megismerni a leendő tanítókat.

- Szintén fontos a tanító személyisége, de most már érdemes a gyermeket is magunkkal vinni. Fontos, hogy a tanító ne csak a szülőnek, hanem a gyermeknek is szimpatikus legyen. A tanuláshoz való viszony kialakulásában kulcsfontosságú a szimpátia.
- Tanítási, tehetséggondozási, felzárkóztatási-megsegítési lehetőségeket biztosít-e az iskola.

AZ ISKOLAI BEIRATKOZÁSHOZ SZÜKSÉGES IRATOK

- Az óvodai szakvélemény.
- Ha vizsgálta egyéb szakember, akkor az iskolaérettségi szakvélemény.
- Kerületenként változó, van ahol előzetes iskolai jelentkezési lap szükséges, más kerületekben, településeken "befogadó nyilatkozatot" kérhetnek.
- Készséggel adnak felvilágosítást az önkormányzatokon dolgozó, oktatásüggyel foglalkozó szakemberek is. A helyi rendeleteket, módosításokat is naprakészen ismerik, így korrekt, érthető felvilágosítást adnak személyesen és telefonos érdeklődésre is.
- A gyermek és a szülő okmányai (lakcímkártya, személyi igazolvány)

ISKOLAÉRETLEN A GYERMEK

Amennyiben a különböző szakemberek javasolják a még egy év óvodai nevelésben való részvételt, érdemes megfogadni a tanácsot. Mivel az iskolaérettségi kritériumok eléggé összetettek, az egyéni mérlegelés sokat számít. Van olyan kisgyerek, aki nagyon okos, de lelkileg nehezen viseli a változásokat, vagy a kudarcot. Ez is egy fajtája az iskolaéretlenségnek. Az óvodában maradó gyermekek nem tekinthetők butának, csupán valamely területen lassabban,

kortársaiktól eltérő módon fejlődnek. Ezeknek a gyerekeknek a legtöbb óvodában biztosítható a differenciált, célzott részképesség fejlesztés. Erről a lehetőségről érdemes tájékozódni az óvodapedagógusoknál, óvodavezetőnél.

A SAJÁTOS NEVELÉSI IGÉNYŰ GYERMEK

Azok a kisgyermek, akiknek fejlődésüket veleszületett, vagy születésük után bekövetkezett tényezők lassítják, hátrányosan befolyásolják, sajátos nevelési igényű gyermekeknek nevezzük. A véleményt csak speciális szakemberekből álló Szakértői Bizottság állíthatja ki. Ellátásukat egyre több óvoda és iskola vállalja fel, integrált nevelés és oktatás keretén belül. Előnyös ez mind az ép fejlődésmentű, mind pedig a sajátos nevelési igényű gyermekek számára. Az integrált intézményben tanuló gyerekekben sokkal hamarabb kialakul és rögzül a tolerancia, a másság elfogadásának képessége, jobb teljesítményt nyújtanak a szociális érzékenység, a segítőkészség terén.

A sajátos szükségleteket speciális szakemberek bevonásával biztosítják az intézmények (gyógypedagógusok, terapeuták, konduktorok) az egyes gyermekek igényei szerint.

